Contributed by Ataulfo Riera
woensdag, 04 januari 2006 -

Op 9 oktober werden in Portugal gemeenteraadsverkiezingen gehouden. De sociaal-democratie werd deftig afgestraft door het Links Blok, een antikapitalistische formatie, die weer maar eens een succes boekte. Dat toont duidelijk de verankering en de vitaliteit aan van het Links Blok. Vergeleken met de gemeenteraadsverkiezingen in 2001 streek het Links Blok drie keer meer stemmen op en in vergelijking met de parlementsverkiezingen van 2004 bleef de score ongeveer gelijk. Ondertussen heeft het Links Blok haar presidentskandidaat aangeduid voor de presidentsverkiezingen van januari 2006: onze kameraad Francisco Louça (lid van de Portugese afdeling van de Vierde Internationale). Louça is 48 jaar oud, economist en verkozene voor het Links Blok sinds 1999. Ondanks zijn drukke bezigheden was Francisco Louça aanwezig op ons Mandel-colloquium. We hadden een gesprek met hem.

Hoe heeft het Links Blok gescoord bij de verschillende verkiezingscampagnes?

Francisco Louça: De gemeenteraadsverkiezingen zijn heel verschillend van de presidentsverkiezingen. De plaatselijke en gemeentelijke bevoegdheden zijn heel belangrijk in Portugal. Dat is nog een gevolg van de Revolutie van 1974. Elke stad verkiest een parlement en een regering op proportionele basis. Er bestaat een breed netwerk van gemeenteraadsleden in de wijken. Dat vertegenwoordigt honderdduizenden personen die de bevolking vertegenwoordigen op verschillende niveaus. Dit bestond niet tijdens de dictatuur, die haar eigen mensen aanduidde om de steden te regeren. Gemeenteraadsverkiezingen zijn bij ons dus belangrijk.

Het Links Blok werd opgericht in 1999. Twee jaar later, in 2001, namen we voor het eerst deel aan de verkiezingen. De resultaten waren mager, maar we begonnen echt aanhang te krijgen bij sommige lagen van de bevolking. Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen was de uitdaging al veel groter. Als open organisatie, soms meer een "beweging" dan een organisatie, wilden we ons inplanten in brede lagen van de bevolking en niet alleen in de steden. De resultaten waren interessant. Tussen 4 en 5% op nationaal niveau. We hebben nu 350 verkozen kandidaten in wijken, in de stedelijke parlementen en in het nationaal parlement. In grote steden zoals Lissabon hebben we zeer goed gescoord, maar soms leden we ook een pijnlijke nederlaag. In de stad Porto bijvoorbeeld slaagden we er niet in een verkozene te behalen. Maar we hebben nu wel een belangrijk netwerk van verkozenen.

Over het algemeen behaalden we dus een groot succes, wat ons ertoe verplicht om heel concrete plaatselijke tussenkomsten te organiseren. We moeten onze verantwoordelijkheid opnemen. We hebben campagne gevoerd over transparantie, democratie, strijd tegen corruptie en vooral over een alternatieve ontwikkeling voor stedelijke urbanisatie, democratische beslissing over het budget, huisvesting, mobiliteit, enz. Voor het Links Blok was dit een belangrijke etappe om ons om te vormen van een nationale politieke organisatie in een politiek-sociale kracht die beter ingeplant is op plaatselijk niveau. We hebben zo'n 10.000 kandidaten voorgesteld die samen een brede sociale en volkse kracht vormen.
De resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen geven drie feiten weer: een nederlaag voor de regeringspartijen, vooral voor de socialistische partij; een lichte vooruitgang van de communistische partij, die traditioneel sterk stond in de gemeenteraadsverkiezingen en een belangrijke overwinning voor rechts, die ondanks alles de grote steden beheert. Dat is toch wel verrassend omdat de sociaal-democratie voor de eerste keer in haar geschiedenis een absolute meerderheid had behaald enkele maanden geleden bij de parlementsverkiezingen. De reden is een zeer sterk ongenoegen bij de bevolking over de neoliberale maatregelen van deze regering, meer bepaald in de openbare diensten.

Presidentsverkiezingen zijn natuurlijk iets heel anders omdat het hier slechts gaat tussen enkele kandidaten. Een president mag slechts twee opeenvolgende mandaten van 5 jaar uitdoen. De huidige president en oud algemeen secretaris van de socialistische partij, Jorge Sampaio, is nu al 10 jaar president. De vorige, Mario Suares, ook PS, was ook president gedurende 10 jaar. We hebben

dus 20 jaar socialistische presidenten achter de rug, maar het zit er dik in dat rechts deze keer de verkiezingen gaat winnen. Rechts is verenigd en heeft een sterke kandidaat: Silva, een voormalig eerste minister, die in de opiniepeilingen sterk voorop ligt ten aanzien van de socialistische kandidaten. Silva was een zeer autoritaire eerste minister, maar hij domineerde het Portugese politieke landschap in de periode dat Portugal lid werd van de Europese Unie, wat een aanzienlijke geldstroom teweegbracht richting Portugal.

De PS is verdeeld tussen twee kandidaten: voormalig president Mario Suares, die zich opnieuw kandidaat stelt, wat onuitgegeven is en wat doet denken aan Latijns-Amerikaanse praktijken. Zijn ambitie is de socialistische krachten te verenigen en zijn politieke carrière te beëindigen met een overwinning. Zijn rivalen zijn een socialistische kandidaat, die zich voorstelt als zijnde "links van de PS", een kandidaat van de KP en ikzelf voor het Links Blok.

Welke zijn de grote thema's van de campagne?

F.L : Nu is al duidelijk dat het debat zal draaien rond de sociale problematiek, de kwestie van Europa en de keuzes in verband met internationale politiek. Dit laatste is belangrijk gezien de beweging tegen de oorlog in Irak, de overwinning tegen de Europese grondwet, het mislukken van het Europees budget, de legitimiteitscrisis van het Europese establishment, terwijl het net een Portugees is, Barroso, die aan het hoofd staat van de Europese Commissie. Hoe dan ook, de sociale kwestie staat centraal in de campagne, want de werkloosheid stijgt nu al een hele tijd. Portugal is één van de enige staten van de Europese Unie die een negatieve groei kent, vergeleken met het Europese gemiddelde. Het zit er in dat Europa een nieuwe recessie tegemoet gaat, maar hier in Portugal zijn we nog altijd niet uit de crisis van 2003. Deze economische stagnatie leidt tot een sterk groeiende werkloosheid en dat stelt dan onmiddellijk het probleem van de economische democratie, de herverdeling van de rijkdom, de strijd tegen de fiscale onrechtvaardigheid, de strijd voor sociale rechtvaardigheid.

Hoe verklaart u het succes van het Links Blok? In België zijn we jaloers

F.L : Het Links Blok kende een goede start. We zijn geboren toen de linkerzijde in een diepe crisis zat. De toenmalige socialistische regering leek toen totaal uitgeput omdat ze niet in staat was een alternatieve politiek toe te passen. Het neoliberalisme bestraft altijd de regeringen van economisch zwakkere landen. De hoop en de wil tot verandering toen kwamen zeer sterk tot uitdrukking en dat was het uitgelezen moment om een alternatieve politieke beweging op te richten. Dat is op een heel open manier gebeurd. Met het Links Blok doen we op een nieuwe manier aan politiek: weinig ideologisch, heel pluralistisch en sterk geconcentreerd rond campagnes die ons profileren in het politieke landschap. Daardoor hebben we bij de jongeren een enorme impact, maar ook bij volkse lagen hebben we nu een sociale basis. We zijn er in geslaagd de band te leggen tussen meerdere generaties. In het begin deden we vooral een interventie in de steden, vertrekkende van de politieke organisaties die het Links Blok hadden gevormd. Vandaag de dag komen we tussen met alle leden, of ze nu van de KP komen, van de SP of onafhankelijk zijn.

Natuurlijk is de politieke strijd niet lineair. Er zullen zeker "ups" en "downs" komen. We zullen moeilijkheden moeten overwinnen. Ophouden met oude begrippen eindeloos te herhalen op een propagandistische manier, dat is al niet gemakkelijk. We hebben enorm veel geleerd uit het verleden, en we zijn zeer fier op onze politieke evolutie en onze programmatorische verworvenheden, maar met het Links Blok doen we op een andere manier aan politiek. Dat maakt dat we een andere relatie hebben met de mensen, want het gaat nu niet meer over kleine kringen waar we discussiëren over de waarde van onze analytische interpretatie van de geschiedenis. We richten ons nu tot mensen die hopen dat de politieke strijd op korte of middellange termijn resultaten oplevert. Het zijn mensen die overwinningen willen behalen, die vrij snel een verandering willen zien in hun dagelijkse leven, ten aanzien van de uitsluiting van migranten, gelijkheid tussen mannen en vrouwen, kortom, alles wat het concrete leven van de mensen aangelangt. Het is de dagdagelijkse

politieke strijd die telt en dat proberen wij zo goed mogelijk aan te leren.

Je bent ook een verantwoordelijke van de Portugese afdeling van de Vierde Internationale. Hoe evolueert deze binnen de context van het Linkse Blok?

F.L : Onze Portugese afdeling is geen politieke partij meer in de zin dat ze niet meer opkomt bij verkiezingen. Het is een vereniging, een politieke hergroepering met eigen middelen, eigen vergaderingen, eigen lokalen, een eigen tijdschrift, haar eigen organisatiestructuur en eigen ledenbijdragen. Ze zit volledig in het Links Blok en neemt deel aan haar opbouw. Wij willen een verbrede hegemonie tot stand brengen, die de revolutionair-marxistische militanten samenbrengt en die een leiding kan vormen voor het Links Blok.